

บทที่ 3 วัฒนธรรมองค์กรและการ เปลี่ยนแปลง

ความหมายของวัฒนธรรมองค์การ

กริช สืบสนธิ (2538 : 183) กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์การหมายถึง ค่านิยมความเชื่อที่ บุคลากรส่วนใหญ่ในองค์กรนั้นยึดถือร่วมกัน เป็นจิตสำนึกร่วมกันของคนในองค์กรเดียวกันซึ่ง จิตสำนึกนี้เกิดจากการปลูกฝังและถ่ายทอด

ประเภทวัฒนธรรม องค์กร ออกเป็น 4 ประเภท

1. วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ (Bureaucratic Culture)

องค์กรประเภทหนึ่งให้ความสำคัญกับรูปแบบ พิธีการ และความเป็นทางการ

2. วัฒนธรรมองค์กรเครือญาติ(Clan Culture)

เป็นวัฒนธรรมที่เน้นความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลวัฒนธรรมองค์กร

3. วัฒนธรรมองค์กรแบบผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Culture)

ผู้ประกอบการ หมายถึง เจ้าของกิจการ หรือเจ้าของกิจการ ในองค์กรประเภทนี้เจ้าขององค์กรเป็นผู้รับผิดชอบต่อกำไร และขาดทุนขององค์กร

4. วัฒนธรรมองค์กรแบบการตลาด (Market Culture)

องค์กรแบบนี้เน้นการแข่งขัน ต้องการเป็นผู้นำในตลาด ต้องการเป็นผู้ชนะในเกมการแข่งขันทางธุรกิจ

การเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมองค์การ

✓ แนวทางที่สาม การจัดการค่านิยม (Value-Based Management)

แนวทางในการจัดการซึ่งผู้บริหารทำการสำรวจ ค่านิยมที่มีอยู่ว่ามีอะไรบ้างที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์การ เพื่อนำไปสู่การกำหนดค่านิยมร่วมใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การ

✓ ในแนวทางแรก

เป็นแนวทางแบบดั้งเดิม การกล่อมเกลாதาสังคม คือ กระบวนการที่องค์การใช้ในการหล่อหลอมพฤติกรรมของสมาชิกใหม่ขององค์การให้ไปในแนวทางที่องค์การ ต้องการ

แนวทางที่สอง

การพัฒนาองค์การ (Organization Development หรือ OD) เป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมมาเป็นเวลานาน เพื่อใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมองค์การ

เปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์กร ยุคเก่าและยุคใหม่

องค์กรยุคเก่า

ยึดระเบียบ
อำนาจอยู่ที่ผู้บังคับบัญชา
ความเป็นทางการ โดดเด่นรายบุคคล
สายการบังคับบัญชา ลำดับชั้นต่อน

องค์กรยุคใหม่

มุ่งผลงาน
ความสามารถของบุคคล
ประสานพลังงาน
เรียนรู้และปรับตัว

ปัญหาในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม องค์กรและแนวทางแก้ไข

วัฒนธรรมแข็ง

วัฒนธรรมองค์กรที่สมาชิกมีความเชื่อและยึดมั่น
ในค่านิยม ร่วม (Shared Value) ขององค์กรอย่าง
เหนียวแน่น ค่านิยมร่วมนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
ของสมาชิก อย่างมาก

วัฒนธรรมอ่อน

การที่สมาชิกไม่ได้ยึดถือค่านิยมร่วมขององค์กร
อย่างจริงจัง ถึงแม้ว่าองค์กรจะมีการกำหนดค่า
นิยมร่วมขององค์กรเป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม
สมาชิกกลับยึด ค่านิยมเฉพาะตัวหรือเฉพาะกลุ่ม
ย่อยของตนมากกว่า

ปัญหาของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม องค์กร อาจจำแนกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภท

1. ปัญหาด้านเจตนาของผู้นำ
2. ปัญหาด้านการสื่อสารและทำความเข้าใจให้แก่สมาชิกในการกำหนดนโยบาย
3. ปัญหาด้านความเหมาะสมกับกลยุทธ์
4. ปัญหาด้านธรรมชาติของมนุษย์

แนวทางในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมองค์กร

1. การให้ข้อมูลและการสื่อสารใช้ในกรณีที่มีผู้ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงขาดข้อมูล และไม่รู้จุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ว่าองค์กรจะทำอะไร
2. การให้สมาชิกมีส่วนร่วมและเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ต้น
3. การอำนวยความสะดวกและการให้ความช่วยเหลือ ในกรณีที่การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเกิดจากความกลัวสูญเสีย

การสร้างวัฒนธรรม องค์กรที่มีจริยธรรม

◆ 1 .การปฏิบัติตนให้เป็นต้นแบบแก่สมาชิกในองค์กร

พนักงานจะมองดูพฤติกรรมฝ่ายบริหารเป็นเสมือนมาตรฐานเปรียบเทียบ สำหรับพฤติกรรม ที่เหมาะสมของตน

◆ 2 .การสื่อสารเกี่ยวกับการคาดหวังด้านจริยธรรมที่ดี

จริยธรรมที่คลุมเครือ สามารถทำให้ลดได้ด้วยการสร้างและกำหนดรหัสจริยธรรมขึ้น ในองค์กร ควรประกาศค่านิยมพื้นฐานขององค์กรและกฎเกณฑ์จริยธรรมที่คาดว่าพนักงานจะ ปฏิบัติได้

◆ 3 .การจัดให้มีการฝึกอบรมทางจริยธรรม

ควรจัด ให้มีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับจริยธรรม มีการจูงใจ เสริมแรงให้ปฏิบัติตามจริยธรรม และมาตรฐานขององค์กร

◆ 4 .การหนดด้านจริยธรรมที่ดีและบทลงโทษที่ผิดจริยธรรมต่อสมาชิกในองค์กร

การยกย่องผลการปฏิบัติงานของ ฝ่ายบริหาร ควรรวมถึงการประเมินอย่างละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการตัดสินใจที่มีผลต่อจริยธรรมขององค์กร ควรยกย่องพนักงานที่ดีมีจริยธรรม

◆ 5 .จัดให้มีวิธีป้องกันการปฏิบัติที่ผิดจริยธรรม

ระบบการปกป้องการปฏิบัติที่ผิดจริยธรรม เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ไม่ให้พนักงานปฏิบัติที่ ผิดพลาดทางจริยธรรม โดยวิธีปฏิบัติมีหลายวิธี เช่นวิธีการฝึกอบรมปฏิบัติโดยผู้รู้ การสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นต้น

การพัฒนาวัฒนธรรมและค่านิยม ขององค์กรภาครัฐที่พึงประสงค์

◆ การเปลี่ยนแปลงธุรกิจโดยใช้ดิจิทัล

งานนำเสนอเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถใช้ในการบรรยาย การปาฐกถา รายงาน และอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะใช้ในการนำเสนอต่อหน้าผู้ชม

◆ การปรับโครงสร้างบริษัทใหม่

งานนำเสนอเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถใช้ในการบรรยาย การปาฐกถา รายงาน และอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะใช้ในการนำเสนอต่อหน้าผู้ชม

◆ แนวคิดริเริ่มโดยอาศัยทีม

งานนำเสนอเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถใช้ในการบรรยาย การปาฐกถา รายงาน และอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะใช้ในการนำเสนอต่อหน้าผู้ชม

การพัฒนาวัฒนธรรมและค่านิยมขององค์การภาครัฐที่พึงประสงค์

- 1 .มีจุดมุ่งหมายที่สร้างประโยชน์ให้ประชาชนและประเทศชาติ
- 2 .สร้างความน่าเชื่อถือศรัทธาของประชาชน
- 3 .มีความรับผิดชอบและเป็นที่ยอมรับของประชาชน
- 4 .มีความเป็นมืออาชีพด้วยระบบคุณธรรม
- 5 .มีความทันสมัยทันโลกทันการณ์เจ้าหน้าที่รัฐต้องมีวิสัยทัศน์เห็นการณ์ไกล ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ